

انفکشیوس بورسایتس رنخ

(Infectious Bursal Disease)

د دی رنخ واقع کیدل
په افغانستان کی
پیژندل شوی.

۱. تعریف

انفکشیوز بورسال دیزیاس (IBD) Infectious bursal disease (IBD) د گمورو د مریضی (Gumboro) په نامه سره هم یادیږي. دایوه حاد ویروسی رنخ دی چه په ورو چرګورو کی د بورسا په سخت ډول سره زیانمنه کیدو، نس ناستی او بالاخره د معافیتی سیستم په ضعیفوالی تمامیږي.

۲. عامل

د IBD عامل د ویروس دی چه د بیرناویروس (Birna virus) د فامیل بوه عضوه ده. په چاپریال کی د نورو حوادثو په مقابل کی دیر مقاوم دی. مختلف نژادونه لری چه د مرض د تولید په درجه کی ئی فرق موجود دی.

۳. انتقال

د چاپریال کر توب په انتقال کی عمدہ رول لری. د مبتلا شوی چرګانو څخه ویروس خارجیری او تر دیره وخته پوری په فرش، په سامان الاتو باندی پاتی کیری له یوه فارم څخه و بل فارم ته انتقال د سامان الاتو په واسطه صورت نیسي.

۴. مبتلا شوی نوعی

چرگان په طبیعی دول سره مبتلا کیوی. هغه چرگان چه هګی اچوی هفوی دیر حساس وی حساسیت د بورسا فابیریکوس (Bursa of Fabricus) د اعظمی انکشاف په موده کي ۱۰-۳ اوئیو په عمر کي زیات وی.

۵. کلینیکی نښی

د مرض پته دوره ۴-۳ ورخو پوری ده. د مبتلا کيدو درجه ۸۰-۱۰ فیصده پوري ده دوى ستري او ستومانه، بي اشتها، او اوبلنه سپين رنګه مکوبیدی نس ناسته لري. بورسا لويه او قابل د لمس وی او کله چه مریضی مخ په وراندی لاره شي نو دا وربری. چرگان موازنه له لاسه ورکوی او حتی په ملاکيری. مرگ د کلینیکي عالیمو د بنودلو څخه له دریمي ورځی وروسته منځ ته راځي. د مريني اندازه تقريباً ۱۰ فیصده اما ځیني وختونه ممکن ۳۰٪ ته ورسیروی. یوه ستونزه د IBD په مرض کي داده چه د دوى د بدن معافیتی سیستم ضعیفه پاتی کیوی او د نورو ویروسی عواملو په مقابل کي مقاومت نشي کولی او همدارنګه عکس العمل ئی د واکسین د تطبيق په وخت کي کم وی.

۶. غیری معمولی مومندی

بورسا د ویروس د تکثر لپاره بنه ځای او زیات شمير مشخص تغیرات همدله منځ ته راځي. په حاده مرحله کي دا د نورمال يا عادي حالت څخه ۳-۲ اندازی غې او پېرسيدلی وی. کله چه رنځ مخ په وراندی ځی دا ممکن خونریزی ولري او کوچنی کیږي او د پاسه ورباندی زېر رنګه جلاتیني مواد هم ليدل کیږي. جسد د بدن او به له لاسه ورکړي او عضلات ئی تور رنګه معلومېږي توری ئی معمولاً لوږدي. ینه يا جګر لوی او شکیدونکي وی. مالګه رقې مواد په بختورګو کي موجود وی کوم چه د بدن څخه د او بود ضایع کيدو په نتیجه کي منځ ته راځي.

۷. تشخيص

د تشخيص لپاره تاریخچه، کلینیکی نښی او د مرگ څخه وروسته معایناتو کي د زخمونو او آفتونو ليدل کافي دي. د لاپرتواری تشخيص لپاره د ارگانیزم جلاکونه او د سیروولوزیکی معایناتو لپاره د AGID ازموینه اجرائیکی. د تشخيص تقريقي په خاطر افکشیوز برانشتس (Infectious bronchitis)، میرک رنځ (Mark's diseases)، د چرگانو توغکي HPAI په نظر کي ونیول شي.

۸. درمنه

کومه موثر نداوی د IBD لپاره موجود نده، د هغه موادو چه انرژی ئی کمه او همدارنگه د پروتین مقدار ئی لبوي د مریضی په دوران کی توصیه کيري.

۹. مخنيوي او کنترول

دواره قسمه يعني ژوندي او غيري فعال شوي بولونه دواکسینو موجود دی او نتيجه ئی د قناعت ور ده. حساسه مرحله د مبتلا کيدو لپاره هغه وخت دی چه ارثي معافيت مخ په کمیدو شي نو په همدغه وخت کي واکسین باید تطبيق شي. شدید امنیتی حفاظتی تدابير د ویروس د داخلیدو مخنيوي کوي. د چاپیریال ضد عفونی کول له مریضی د واقع کيدو څخه وروسته ضروري دي.